

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá cínovým hornictvím na Nejdecku v západním Krušnohoří v letech 1556–1581. Pramenným základem této práce je tzv. Nová nejdecká horní kniha vedená v letech 1556–1651, která je dnes uložena v Národním archivu v Praze (NA ČR, f. VHÚJ, inv. č. 600). Kontinuita ve vedení knihy je narušená hned několikrát, nejpozoruhodnější je ale mezera mezi lety 1581–1620. Tato mezera také ohraničuje datem 1581 námi zkoumaný úsek knihy.

První část práce (kapitola 2) shrnuje dějiny bádání se speciálním zřetelem k západnímu Krušnohoří. Následující dva oddíly (kapitoly 3 a 4) se věnují mikroregionu Nejdecka, jeho přírodním podmínkám a dějinám rudného dolování v dané oblasti od středověku do raného novověku. Čtvrtý celek (kapitoly 5, 6, 7, 8, 9) se skládá z diplomatické studie Nové nejdecké horní knihy, jejíž záznamy z let 1556–1581 byly transliterovány a následně převedeny do databáze v prostředí Microsoft Access. Výstupními daty jsme nastínili dynamiku cínového hornictví v regionu ve druhé polovině 16. století. Edice záznamů i databáze jsou zpřístupněné jako OpenData na platformě ZENODO (doi: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13256170>). V posledním, pátém, oddílu (kapitola 10) jsme za pomoci digitálního modelu krajiny analyzovali hornickou krajinu Nejdecka a komparovali montánní relikty se záznamy v knize.

Závěry ukazují, že vrchol cínového hornictví, v tomto menším cínovém okrsku, leží v 70. letech 16. století se dvěma nalezišti, které počtem zápisů i pronájmů dalece přesahují všechna ostatní. Rozmístění montánních reliktnů se jeví jako rovnoměrné po celém regionu Nejdecka. Nižší zastoupení je vidět pouze na jihu regionu a úplnou absenci pouze na k. ú. Nejdku. Toto lze přičíst odlišnému vývoji jako správního a sídelního centra.

Klíčová slova

rudné hornictví – Čechy – Krušné Hory – raný novověk – montanistika – diplomatika – krajinná archeologie